

S. J. ALLILUJEV

HEINÄKUUN PÄIVINÄ 1917

Saavuttuaan 1917 ulkomailta Pietariin Vladimir Iljitš kävi silloin toveri Poletajevin luona, joka tunsii Vladimir Iljitšin jo vuodesta 1907. Poletajev oli III Valtakunnanduuman jäsen ja kuului bolševikkien ryhmään.

Poletajevin asunnossa tutustuin Vladimir Iljitšiin. Se tapahtui toukokuun alussa 1917, ja kahden kuukauden kuluttua vaatimatonta asunnostani viidennessä kerroksessa, talossa № 17 10. Roždestvenskajakadun varrella, tuli suureksi ilokseni viikon ajaksi kalliin Iljitšin turvapaikka.

Se tapahtui näin.

Työskentelin silloin Obvodnoin kanavalla sijaitsevalla vuoden 1886 Osakeyhtiön sähköasemalla. Nykyään tuota sähköasemaa sanotaan ensimmäiseksi Valtionvoimalaitokseksi. Tehdaskomitean jäsenenä olin suurimman osan ajastani sähköaseman tehdaskomiteassa. Kaikki tehdaskomitealaiset olivat työssä päivin ja öin, koska piti turvata sähkölaitoksen keskeytymätön työ. Siksi meillä ei ollut mitään varmoja tietoja Pietarin tapahtumista.

Viiden aikaan illalla heinäkuun 5 (18) päivänä 1917 päätin vapaan hetken saatuaani käväistä kotona saadakseni joltain lähieseltä toverilta tietää tuoreimmat uutiset. Kotona oli vaimoni, joka oli vasta tullut Poletajevin luota, jonka asunnossa hän oli tavannut V. I. Leninin. Vaimolleni oli sanottu, että Vladimir Iljitšin täytyy saada turvallinen olinpaikka. Oli ehdotettu minun asuntoani.

Olimme vaimoni kanssa sanomattoman iloisia saadessamme ottaa vastaan kalliin vieraan. Sovittuamme kaikesta lähdin työhön ja vaimoni palasi Poletajevin luo.

Kun tulin aamulla heinäkuun 7 (20) päivänä kotiin, niin kohdasin Vladimir Iljitš Leninin.

Vladimir Iljitš oli harvinaisen rauhallinen. Kun hän sai tietää, että asunnossani on yksi vapaa huone, niin päätti hän jäädä

luokseni Systerpekkiin matkustamiseensa saakka. Iljitš asettui pieneen huoneeseen, jonka ikkuna antoi naapuritalon pihalle.

Tutustuttuaan paikkaan Vladimir Iljitš puhui siitä, miten hän voisi järjestää yhteydenpidon eri tovereihin ja puoluejärjestöön ollakseen perillä kaikista kehitymässä olevista tapahtumista.

Samana päivänä tuli Levašovosta kotiin vanhin tyttäreni. Hän kertoi Vladimir Iljitšille levottomien porvareiden ja kaikenkarvaisten agitaattorien keskusteluista, joita hän oli kuullut vaunussa Suomen rautatiellä. Vedoten „asioista hyvin perillä oleviin lähteisiin” porvarit kertoivat kilvan „kapinan pääsyyllisistä” ja „Wilhelmin salaisista agenteista”, jotka olivat paenneet joko miinalaivalla tai vedenalaisella aluksella Saksaan. Vladimir Iljitš nauroi sydämensä pohjasta kuunnellessaan noita kertomuksia.

Vladimir Iljitš asui haltuunsa ottamassa pienessä huoneessa heinäkuun 11 (24) päivään 1917. Koko tuon ajan hän ajatteli paljon ja syvällisesti, kirjoitti rohkaisevia kirjeitä tovereille rauhoitellen hämmentyneitä ja rohkaisten masentuneita. Vladimir Iljitšin luona kävi useita kertoja J. V. Stalin. Joka kerta he neuvottelivat pitkään.

Tilanne Pietarissa oli tavattoman kärjistynyt. Meitä kaikkia kovin huolestutti rakkaan johtajamme turvallisuus. Vladimir Iljitš nähtävästi arvasi ajatuksemme. Heti toisena päivänä meille muuttonsa jälkeen hän kysyi minulta: voinko etsiä toisen, vieläkin vaarattomamman turvapaikan. Vastasin: „Jos se on välttämättöntä, niin koetan”. Vladimir Iljitš toisti päättävästi pyyntönsä ja lisäsi, että pitäisi saada lisää jonkinlaisia pukimia, jotta hän voisi muuttaa ulkonäköään, jos täytyy mennä kadulle. Hän pyysi myös hankkimaan Pietarin asemakaavan.

Täyttääkseni Vladimir Iljitšin pyynnön lähdin heti samana päivänä hyvän tuttavani K. D. Savtšenkon luo, joka oli vanhimpana talonmiehenä ja joka ankaran taantumuksen ja tsaarin palkkalaisten hillittömän vainon vuosina piiloitteli luonaan tai järjesti vaarattomiin paikkoihin monia maanalaisuudessa olleita tovereitamme. Hänen luonaan asuivat yhteen aikaan salaa M. I. Kalinin ja J. V. Stalin. Savtšenko antoi minulle välttämättömät tarpeet naamiointia varten ja valmisti paikan Iljitšille.

Aamulla, heinäkuun 9 (22) päivänä, Vladimir Iljitš kysyi minulta, miten on huoneen laita ja olenko saanut Pietarin asemakaavan, jotta hän voisi tarpeen vaatiessa valita lyhimmän tien, jos pitäisi muuttaa uuteen asuntoon, ja myös sitä varten, että hän voisi määritellä edullisimman ja vaarattomimman suunnan Primorskin asemalle.

En ollut vielä saanut Pietarin asemakaavaa, ja siksi sanoin Vladimir Iljitšille, että tiedän tien Primorskin asemalle kuin viisi sormea. Vladimir Iljitš vastasi, että hän kaikin mokomin luottaa minuun, mutta se ei häntä henkilökohtaisesti lainkaan tyydytä.

Hän tahtoo itse tutkia lähimmän tien ja siksi tarvitsee asema-kaavaa.

Sen jälkeen Vladimir Iljitš tarttui nopealla liikkeellä käsivarsteeni, puristi sitä lujasti ja katsoen suoraan silmiin kysyi: voinko lähteä hänen kanssaan jo tänä iltana uuteen asuntoon ja olenko varma siitä, että asunnon isäntäväki on ehdottomasti luotettavaa väkeä. Vastasin myöntävästi ja sanoin, että voin viedä hänet vaikka heti, mutta on vielä kovin aikaista, koska Pietarin kaduilla liikkuminen on vaarallista. Lisäksi tiedotin, että puoluejärjestö on antanut eräiden tovereiden tehtäväksi löytää mahdollisimman pian vieläkin turvallisemman paikan läheltä Suomea, jotta sopivan tilaisuuden tullen Vladimir Iljitš voitaisiin siirtää sinne. Vladimir Iljitš oli kanssani samaa mieltä eikä kajonnut enää tähän asiaan.

Samana iltana sain hankituksi Pietarin asemakaavan, ja rupeimme tutkimaan sitä.

Sinä aikana, jonka Vladimir Iljitš asui luonani, kävin kotona vain silloin tällöin enkä sen vuoksi nähnyt omin silmin sitä, miten Vladimir Iljitš eli ja mitä hän teki. Vanhin tyttäreni kertoi, että kaikkina noina päivinä Vladimir Iljitš oli hyvin leikkilinen ja lasketteli sukkeluuksia. Suurimman osan ajastaan hän vietti huoneessa. Yhteydenpito hänen ja ulkomaailman välillä, puoluejärjestöön ja tovereihin hänen koko pakollisen „arestissa” olonsa ajan tapahtui puolueemme Keskuskomitean toimeksiannosta sitä varten määrätyn sanansaattajan välityksellä. Tavallisesti jokaisen käyntinsä aikana, lyhyen asiallisen keskustelun jälkeen Vladimir Iljitšin kanssa, sanansaattaja sai häneltä ohjeita ja tehtävän ja kiirehti pois. Joitakin kertoja kävi Vladimir Iljitšin luona omaisia ja läheisiä, pari kertaa kävivät hänen vaimonsa Nadežda Konstantinovna ja sisar Maria Iljinitšna.

Porvarillinen lehdistö voimisti yhä parjauskampanjaansa. Kaikkialla nuuski kyttiä. Tilanne kävi tavattoman vaaralliseksi. Leninin oli pakko mennä maanalaisuuteen. Minä ja J. V. Stalin jouduimme saattamaan hänet Primorskin asemalle, mistä Lenin lähti Razliviin.

Näin tutustuin läheisesti huomattavimpaan vallankumousmieheen, johtajaan, oppineeseen, suurmieheen.

